

MARTIN
REJMAN

KRUHY NA RYBNÍKU

motto

Kruhy na rybníku

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.motto.cz

www.albatrosmedia.cz

motto

Martin Rejman

Kruhy na rybníku – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

MARTIN

REJMAN

KRUHY NA RYBNÍKU

Praha 2022

© Martin Rejman, 2022

Cover illustration © Depositphotos.com / Tissen

ISBN tištěné verze 978-80-267-2293-9

ISBN e-knihy 978-80-267-2299-1 (1. zveřejnění, 2022) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-267-2300-4 (1. zveřejnění, 2022) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-267-2298-4 (1. zveřejnění, 2022) (ePDF)

Lence

*Za prvé: dívejte se nahoru na hvězdy,
ne dolů na nohy.*

Za druhé: nikdy nepřestaňte pracovat.

*Práce vám dává smysl
a život je bez ní prázdný.*

*Za třetí: pokud budete mít štěstí
a najdete lásku, pamatujte, že je tam,
a nikdy jí nezaťete!*

Stephen Hawking

Tu ženu nebylo možné přehlédnout: vysoká, štíhlá, s oválným obličejem, drobnými ústy s úzkými, ale hezkými rty, s pravidelným nevelkým nosem a šedomodrýma očima, které v některých okamžicích přecházely do zelena a svítily jiskrami v barvě hodně tmavého jantaru (tato jejich vlastnost se projevovala hlavně ve specifických okamžicích a Matěj si to uvědomil až za čas). Blond vlasy jí splývaly na štíhlý krk a dál až do půli zad a zakrývaly malé, hezky tvarované uši. Nebyla to oslnivá kráska, ale netuctová, zajímavá žena. Příjemně, nevтіravě voněla. Teprve později se dověděl, že je to Jil Sander, Sun. Potkával ji nepravidelně, ale skoro denně na chodbách, v bazénu, tělocvičně nebo v jídelně rehabilitačního ústavu, jak určovala náhoda rozpisu procedur. V jídelně, kde seděla zády k němu u protějšího stolu, zaslechl její jméno: Sofie. To se mu líbilo. Netušil, že jí ne... Nešlo si nevšimnout, jak živě se baví se spolusedícími, často se směje, ale nehlučně a přirozeně. Volné, pohodlné oblečení, které nosila jako téměř všechny pacientky, přece jen dovolilo představit si elegantní křivky jejího těla. A celá ta představa se Matějovi potvrdila v jednom časném prosincovém ránu, kdy ji uviděl ozářenou sluncem, které se do bazénu dralo obrovskými skleněnými tabulemi, zdobenými mrazem vykouzlenými květy. Plavala pravidelnými tempy, zřejmě s rozkoší z chladné vody, a když se náhodou oba ve stejný okamžik odrazili od stěny, byla na druhé straně s pořádným náskokem. Matěj právě doplaval ke kraji bazénu, když už na druhé straně Sofie vystupovala z vody. Viděl ji nejprve zezadu – štíhlé, útlé, skoro chlapecké, ale přesto ženu prozrazující boky, dlouhé

nohy, a když se otočila profilem – pevná, pružná prsa. Pomyšlel si, jak jí sluší jednoduché jednodílné plavky v barvě námořnické modři. Sehnula se pro francouzské hole, ještě naposledy se podívala na hladinu, jako by se s vodou nerada loučila, a pak pomalu, nepříliš jistě odcházela, jak jí dovovalo ještě nezhojené operované koleno, přesto s nevyzývavou hrdostí. Matěje zalila vlna dojetí a myšlenka: to je žena, kterou bych chtěl chránit, pomáhat jí, kterou bych chtěl... Náhlost a banalita toho pocitu a jeho pravděpodobná ne-reálnost (žena jako ona jistě není sama, má manžela, přítele) ho pronásledovaly několik dalších dní, kdy ji viděl jen zřídka, i proto, že oba odjížděli každý víkend domů, někdy i odpoledne po rehabilitaci, a vraceli se časně ráno, aby stihli první proceduru.

Brzy potom potkal Sofii před ordinací lékaře. „Dobrý den, chystáte se do vsi nakupovat?“ odhadoval Matěj situaci, která byla pro většinu pacientů obvyklá, zajít si ve volnu mezi rehabilitačním programem pro noviny, čerstvé křupavé rohlíky z místní pekárny nebo někdy jen vypít si kávu v cukrárně, která chutnala lépe než „instantní“ káva z automatu, o „ústavním kafi“ ani nemluvě.

„To ne, povezu mě na vyšetření do střešovické nemocnice, něco mi ruplo v koleni,“ řekla s úsměvem, který byl vzhledem k její situaci docela optimistický, a pokračovala: „Ale proč jste tu vlastně vy? Nevidím, že byste měl nějaké problémy.“

„Víte, jsem tady už po druhé, loni mi vyměnili kyčel, pak jsem tady byl měsíc na rehabilitaci a doktor, co mě operoval, usoudil, že by mi prospělo to zopakovat. Moc se mi nechtělo, ale teď toho nelituju.“ Napadlo ho, že ona je důvodem, že toho opravdu nelituje, ale neodvážil se jí to říci. „Kdy vás

přivezou?“ zeptal se s nadějí, že ji ještě odpoledne, než pojede na víkend domů, potká.

„Dnes mě odvezou ze Střešovic rovnou domů, sem se budu vracet až v neděli večer. Někdo mě přiveze, auto tady nechám, asi by se mi špatně řídilo,“ usmála se Sofie.

„Kdybyste chtěla, mohl bych se pro vás stavit, také se vracím v neděli večer,“ nabídl jí.

„Vážně? Možná by to bylo fajn, zavoláme si? Já bydlím kousek za Prahou, ale je to na cestě na Slapy, nevadilo by to?“

S Matějovým ujištěním, že určitě ne, si vyměnili vizitky: „Mohu vám zavolat v neděli dopoledne?“ opět s úsměvem se ujišťovala Sofie.

„Prima. Určitě budu rád, když pro vás budu moci přijet. Ať vám to s kolenem dobře dopadne! Pěkný víkend!“

Matěj si užíval příjemnou sobotu v hezky zařízeném bytě nového malého sídliště naproti starému strašnickému hřbitovu, který si pronajal po rozchodu s přítelkyní Irmou. S ní a jejím synem Ivanem donedávna žil. Brzy po sametové revoluci mu doporučil kamarád, aby ji přijal do obchodního úseku, který budoval v nových nadějných podmínkách zatím státního podniku. Nikdy by si nepomyslel, že spolu začnou chodit, byla o mnoho let mladší. Stalo se tak až potom, co se dohodli, že Irma z podniku odejde. Ne proto, že by nebyla schopná. Práci, kterou jiní dělali dny, měla hotovou za hodiny a pak se se stejnou vervou věnovala svým soukromým záležitostem. To těm méně schopným vadilo, a tak jí všelijak znepráhňovali život. Nestěžovali si mu na ni přímo, nikdo nedonášel, to nedovolil, ale kolega mu řekl, co si všichni špitají mezi sebou. Setkali se po měsících znovu náhodou při volejbale se společnými kamarády. Následujících víc než deset let pak prožili spolu. Byly hezké i dramatické, ale především plné

euforie z pádu komunismu, z příležitostí, které se otevíraly, ze svobody, v tu dobu úplně dýchateľné.

I Matěj změnil místo. Zaměstnala ho americká inženýrská firma, která zanalyzovala situaci v československém papírenském průmyslu a navrhla projekty modernizace celulózek a papíren v Čechách a na Slovensku. To mu umožnilo po několik let vždycky dvakrát, třikrát do roka na dva až tři týdny letět do Bostonu, kde měla společnost sídlo, a odamtud Ameriku i trochu procestovat a zamilovat si ji. Irma budovala vlastní firmu s poradenstvím pro úklidové firmy a jejich klienty. Společně se starali o Irmu syna, zabydlovali se ve velkém mezonetovém bytě, který jim pronajal kamarád, žili jako rodina. Po deseti letech to skončilo: Irma začala chodit s terapeutem, který jí léčil vymknutý kotník. Za rok s ním měla chlapečka. To by se asi nestalo, kdyby si ji Matěj vzal. Byla by to ale už jeho třetí manželka a zdálo se mu, že pro společný život není manželství důležité. Irma to ovšem cítila jinak... Neskončilo tím však jejich přátelství, věděli, že se jeden na druhého může obrátit o radu, pomoc, nebo se jen svěřit s radostmi a starostmi, a tak si čas od času zavolali nebo se spolu rádi setkali.

Helena

Po rozchodu s Irmou se Matěj rozhodl, že nějakou dobu zůstane sám. Bude si užívat cestování po té části Evropy, kde zatím nebyl (hlavně se těšil na Skandinávii), část léta stráví na venkově ve starém mlýně a také si užije pražské kultury. Ale zůstalo jen u mlýna a kultury. Matějův mladší syn Matouš s přítelkyní Šárkou, mladou brněnskou muzikálovou herečkou, ho pozvali do bytu, který si Šárka pronajala, aby měla soukromí a nebyla pod stálým dohledem maminky a staršího bratra. Matouš tam za ní skoro denně jezdil.

„Tati, Šárčina maminka nás pozvala na večeři, určitě se dnes nemusíš vracet do Prahy, vid'? Přespíš u nás a pojeděš ráno, nevadí?“ sdělil mu Matouš, Šárka se přidala. Nemuseli ho přemlouvat, v Brně bylo teplé letní odpoledne, slunce se propalovalo modrým nebem a pomyšlení, že by jel proti nízkému oslňujícímu slunci navečer domů, usnadnilo jeho rozhodnutí pozvání přijmout. Ráno bude mít slunce v zádech, snad poprvé v životě, protože jinak vždycky vyrážel do Brna nebo na Slovensko proti rannímu slunci a domů se večer vracel se slzícíma očima proti nízkému narudlému kotouči. Byly doby, kdy tuto cestu podnikal i několikrát za měsíc za obchodními jednáními. Vždycky když věděl, že pojedě tím směrem, přál si, aby bylo zataženo.

Helena, oblíbená brněnská herečka, která už hrála jen občas, byla velmi milá, přitažlivá žena. Herečku v sobě nezapřela ani u večeře, ale nebylo to nepříjemné, a jak si Matěj pomyslel, k její živelnosti a energii se to hodilo. Večeře, které se ještě účastnila Helenina maminka a její tři kočky a pes, provázelo příjemné povídání a ukázalo se, že Helena je nejen dobrá herečka, ale i výborná hostitelka. Když se kolem jedenácté loučili, Matěj ji pozval na oplátku na večeři v Praze: „Snad bude ještě taky tak krásný teplý večer, rád bych vás vzal do nějaké příjemné restaurace.“

„Děkuji, v Praze budu za několik dní, a jestli budete mít čas i vy, ráda přijímám.“

Po návratu do Šárčina bytu nalil Matouš všem třem sklenku vína na dobrou noc, a když se Šárka odešla vysprchovat, seznámil Matěje s jejich plánem: „Tati, co bys řekl tomu, že bys s Helenou začal chodit. Oba jste sami, určitě máte společný zájem o kulturu, ty máš mlejn na rybníku, ona chatu na Vranovské přehradě, máte rádi přírodu, určitě jste si byli sympatický, to bylo vidět. A neříkej, že se ti nelíbí!“

Matěje to tak překvapilo, že trvalo chvíli, než našel slova. „Vy jste se úplně zbláznili! Koho to napadlo? Chodit s mámou synovy holky! A taky si nemyslím, že bych si neuměl ženskou najít sám. Doufám, že jste o tom s Helenou nemluvili?! Jo, a ráno se nenechte rušit, pojedou brzo a nasnídám se někde cestou,“ rezolutně odmítl sice laskavé a dobře míněné, ale pro něj nepřijatelné dohazování.

Za několik dní Helena skutečně přijela. Dopoledne měla svůj program, ale na odpoledne byli dohodnuti: sejdou se ve tři v Římské na Vinohradech, před domem, kde měl Matěj kancelář. Nechají tam zaparkovaná auta, půjdou na výstavu fotografií ve Vinohradské tržnici a potom odjedou na večeři. V horkém letním odpoledni by bylo příjemné být u vody a Matěj také uvažoval, že by bylo lepší, kdyby se jeli koupat k dobřichovickému jezu, kam jezdil rád celý život. To by pak ale nestíhali brzkou večeří. Helena se nechtěla vracet do Brna pozdě v noci, proto objednal stůl v pizzerii Grosseto už na šest hodin. Pojedou tam každý svým vozem a Helena se po večeři rychle dostane na dálnici D1. Na šestou to ale nezvládli, protože si ještě chtěla prohlédnout Matějovu kancelář. Tušila, že interiér jeho kanceláře, který z větší části nechal ještě před válkou zařídit jeho otec a o kterém jí s pýchou vyprávěl, bude stát za prohlídku.

Průhonické Grosseto, restaurace s výbornou kuchyní, příjemným prostředím a vždycky přátelskou obsluhou, má v létě ještě jednu přednost: v pěkném počasí se dá sedět venku v prostorném atriu. Bylo už před sedmou, museli počkat, než se uvolnil stůl pro dva, ale za malou chvíli je číšník posadil ke stolku pod plátěnou pergolou. Matěj věděl, že určitě neodjedou dřív než tak za dvě hodiny a že v doznívajícím vedru sklenka chladného šampaňského nemůže vadit. „Ne, bohužel si lahev dát nemůžeme, jsme tady dvěma auty, takže vás

poprosím jen o sklenku pro každého," odmítl nabídku lahve, „ale prosím ještě minerálku ve skle do kyblíku s ledem a my si zatím vybereme." Helena si myslela, že zůstane u zeleninového salátu s krevetami, ale snědla i kuřecí steak bez přílohy a dala si i vanilkovou zmrzlinu s čokoládovou polevou a neslazenou kávu s kapkou smetany. Oba ani nepostřehli, že už se blíží desátá.

„Nechtěla jste jet pozdě v noci, nevykládejte si to špatně, ale můžete přespát u mě, mám dva pokoje a za čtvrthodinku můžete být v posteli," řekl ne úplně duchaplně. Ale naprosto to nemyslel dvojsmyslně a zdálo se mu, že ani ona to tak nebrala a nabídku přijala ráda. Za dvacet minut jí už nabízel sklenku něčeho před spaním. Vybrala si vychlazené bílé víno a Matěj nepovažoval za vhodné sobě nalít něco jiného. Pomalu upíjeli, vyprávěli si, Matěj doléval sklenice, dlouho nešli spát.

„Už dávno jsem se nemilovala, úplně se bojím...," ale Matěj nespíchal. Usínali v objetí a poslední, co slyšel, bylo: „Matěji, je mi moc krásně." Zdálo se mu zbytečné na to cokoliv říct, i ona jistě ví, že to cítí stejně.

Některé lásky, i když hezké, skončí dřív, než se z nich může vyvinout trvalý vztah. Helena i Matěj tušili, že by spolu mohli chodit, dokonce snad i žít, ale on věděl, že její život je příliš spojený s Brnem a jeho s Prahou a že neumí prožívat vztah na dálku. Navíc jeho konzervatismus mu, asi nesmyslně, sugeroval, že chodit s matkou synovy přítelkyně není vhodné. Rozešli se bez hořkosti s končícím podzimem...

V neděli po deváté zazvonil mobil. „Dobré ráno, nevytáhla jsem vás z postele?“ ozval se příjemný a veselý Sofiin hlas.

„Nene, dobrý den, už piju čaj...“

„To mě mrzí, že vás ruším při snídani, omlouvám se, zavolám později...“

„Vůbec mě nerušíte, Sofie, moc rád vás slyším,“ řekl Matěj naprosto po pravdě – na Sofino zavolání se těšil od chvíle, kdy se v pátek ráno rozloučili. Také si uvědomil, že jí poprvé řekl jménem. „Jak jste si užila sobotu?“ zeptal se a hned ho napadlo, že to zní poněkud formálně a že se nezeptal, jak jí je, proto dodal: „Doufám, že vás koleno nechalo na pokoji.“

„Úplně ne, ale dalo se to vydržet. Dokonce jsem mohla trochu uklidit a vyžehlit si pár věcí s sebou. Ale užila jsem si to s dětmi. Kluci byli rádi, že jsem jim pomohla s úkoly, a pak jsme jeli do kina. A abych nemusela vařit, tak jsme šli v sobotu na večeři a dnes jedeme na oběd... Bylo to fajn. A jak jste se měl vy?“

„Díky, také fajn, v pátek jsem si skočil pro večeři do čínského fastfoodu kousek ode mne, dobře tam vaří. Má to výhodu, že mi jídlo nevystydne, než dojdou domů, a doma si k tomu můžu dát víno, pustit hudbu... Nerad sedím sám v restauraci, na večeři vlastně nikdy. No a sobotu jsem prolenošil. Taky se u mě stavila Karolína, moje dcera. Má to ke mně kousek. Pak jsem si jel nechat umýt auto...“ Matěj se odmlčel, zdálo se mu, že říká samé banální informace. K mytí auta nedodal, že je nechal po delší době vyluxovat a umýt i vevnitř, kvůli ní.

I Sofie chvíli mlčela, až se zeptala: „A mohl byste se tedy pro mě večer stavit?“

„Ano, určitě,“ řekl rychle a dodal, „moc rád, stačí kolem deváté? Až budu v Břežanech, zavolám. Jak dlouho k vám ze Strašnic asi pojedu? Doufám, že vaši ulici najdu, nemám navigaci...“

„V neděli kolem deváté už nebude žádný velký provoz, takže asi tak půlhodinku. A nebojte, budu vás navádět, až zavoláte, že se blížíte,“ slíbila mu, poděkovala a rozloučila se. To, na co se celý víkend těšil, se mu splnilo: uvidí se s ní nejen při letmém setkání. Odhadoval, že na Slapy pojedou aspoň tři čtvrtě hodiny, a tak bude mít příležitost ji trochu víc poznat.

Přesně v devět zastavil před prvním domem ve slepé ulici, kde bydlela. Nestačil ani vystoupit z vozu, když se otevřela garážová vrata a Sofie, opírající se o francouzské hole, nejistě vyšla na namrzlý výjezd z garáže mírně se svažující k ulici. Matějovi blesklo, že je divné, že ji nikdo nevyprovází a nepomáhá jí s velkou cestovní taškou – v domě svítilo několik oken. Rozběhl se k ní. „Dovolte, pomohu vám, klouže to,“ řekl spolu s pozdravem, vzal jí tašku, ale s chůzí by jí nemohl pomoci jinak, než že by ji vzal kolem pasu; to si nedovolil a jí hole nedovolily se do něj zavěsit.

„Snad to nebude třeba,“ usmála se a došla bez pomoci k autu. Matěj otevřel dveře, pomohl jí nasednout, otočil vůz a zvolna se rozjel. Námraza stejně nedovolovala jet úzkými uličkami vesnice rychle, a ani když se dostali na volnou silnici, nejel o mnoho rychleji, aby co nejvíc prodloužil společnou cestu.

„Netušila jsem, že máte také opla, máte tu značku rád?“ vyzvídala Sofie.

„Víte, to je vlastně výběr mého syna, otec jeho kamaráda oply prodává, já bych si ho asi nevybral. Mně se líbí anglická auta. Ale když říkáte také opla, to ho tedy máte i vy?“ Uvědomil si, že se nikdy nepotkali na parkovišti, a vůbec ho nenapadlo přemýšlet, jakým autem jezdí.

„Ano, mám astru. Vaše vektra se mi zdá fajn, tedy určitě pro mě, je vyšší a dobře se mi do ní nastupovalo.“ Matěj se zamyslel nad její odpovědí, netušil, že by se do astry nastupovalo nepohodlně, ale vzhledem k jejím problémům asi ano, pomyslel si. „Tak to vás někdy příště zase rád svezu,“ usmál se na ni.

Za chvíli pomalu sjížděli serpentínami Břežanského údolí. Ve světlech reflektorů se blyštěla zledovatělá silnice, ledem pokryté skály vpravo, velké vločky začínajícího sněžení před vozem, vlevo se občas mihl potok se zamrzlými břehy a korunami vysokých stromů se prodíralo bělavé světlo měsíce. V autě bylo příjemné teplo, z rádia na stanici Classic hráli Mozartovu Pražskou symfonii. Netušil, jakou hudbu Sofie poslouchá. „Nevadí vám ta hudba?“

„Vůbec ne, naopak.“ Opět se usmála.

„Je fajn, taky si myslím, že se hodí k té liduprázdné zamrzlé krajině, ze které vidíte jen to, co osvítí reflektory nebo měsíc.“

Sjeli k Vltavě, přejeleli most na Zbraslavi a najeli na silnici směrem k Davli. „Rád jezdím v noci a ve sněhu to mám nejraději, je ticho, skoro není slyšet motor, krásně se dá poslouchat rádio nebo přemýšlet...“ začal rozhovor úplně jinak, než si připravil, cítil nervozitu, jakou už dávno ne.

„Rád jezdíte v noci, a v takovémhle počasí?“

„Ano, máme chalupu, starý mlýn v Podještědí, a miluju projížďky noční krajinou, nikde nikdo, občas srnky. A mám rád, když sněží. Nevadí mi, ani když prší. V noci není skoro

žádný provoz, daleko dopředu vidíte, jestli jede něco před nebo za vámi a můžete jet rychle. Prostě to mám rád,“ usmál se na Sofii, která se na něj dívala jakoby s podezřením, jestli to myslí vážně. „Vy nerada řídíte v noci?“

„Ne, v noci moc dobře nevidím, a ještě horší je, když prší nebo sněží.“

Matěj si uvědomil, že je to první osobnější informace, kterou mu o sobě řekla. „A zimu máte ráda?“

„Moc, ne tedy v Praze tu špinavou břечku, ale když je zasněžená, sněhobílá, je to nádhera. A mám ráda zimu na horách. Jezdím s dětmi na lyže, pokud to jde, tak do italských Alp, stále na stejné místo.“ Oba se odmlčeli. Matějovi se zdálo, že na děti se jí může zeptat. „Mám patnáctiletou Viktorku a dva kluky, dvojčata Petra a Jonáše, o čtyři roky mladší. A vy?“ zeptala se.

„Moje děti jsou už dospělé, Honzovi je šestatřicet, Matouš je o šest let mladší a Karolíně je osmadvacet. Když byly děti malé, taky jsme jezdili skoro každý víkend na hory, ale jen do Krkonoš. Náš podnik tam měl chalupu, kus cesty od Vrchlabí, na Husích boudách nad Strážným. A z naší chalupy je blízko do Jizerek nebo na Ještěd. Do Alp to tenkrát nešlo. Teď už jezdí sami, Honza nejraději do Salt Lake City, žije tam jeho maminka, moje první žena. Má rád tamní terény a říká, že v Utahu je nejlepší prašan na světě. Rád jezdí i na snowboardu...“ Odmlčel se a pak po pravdě dodal: „To já bohužel neumím.“

Mezitím dojeli k mostu ve Štěchovicích. Matěj ukázal na jeho široké betonové oblouky a řekl: „Kdysi dávno jsme po nich s kamarády přecházeli, to ale nebyly zledovatělé, bylo léto, dnes by to asi nešlo...“

Sofie nic neříkala a Matěje napadlo, že si myslí, že přehání. Bylo mu trapně. Neurčitě řekla: „No, dnes by to asi

opravdu nešlo.“ A vzápětí dodala: „Doufám, že byste to už nezkoušel ani v létě!“ Věděl, že ano, ale raději neodpověděl, aby si nemyslela, že se vytahuje. Nenapadalo ho, jak pokračovat.

Sofie mu pomohla, ale zároveň ho překvapila: „Vaše žena taky ráda jezdí v noci za každého počasí?“

Chvilí trvalo, než si rozmyslel odpověď. „Moje první žena, když jsme žili spolu tady, tak neřídila, ani jsme neměli auto. V Americe řídí, samo sebou, ale nemám tušení, jak se jí jezdí v noci. Na sních je jistě zvyklá, když žijí uprostřed hor. Má subaru, to má stálý náhon na všechna čtyři kola, do toho prostředí je snad ještě vhodnější než džíp. No a druhá žena, se kterou už dlouho nežiju a vidíme se jen zřídka, jezdila dobře a myslím, že jí nevadí ani noc, ale nejel jsem s ní už dávno.“ Měl pocit, že prozradil až příliš ze svého soukromí, a rozhodl se nepokračovat. Kdyby Sofii řekl, že po dvou manželstvích, každém víc než deset let trvajícím, měl ještě dva stejně dlouhé nebo i trochu delší vztahy, bylo by to na ni napoprvé až dost. Doufal, že se ho nebude dál na nic ptát. A neměl odvahu se na cokoli osobního zeptat jí.

Kopec ze Štěchovic na Slapy vyjeli mlčky, pomalu, jak si myslel, a blížili se k rehabilitačnímu ústavu. Do deseti, jak nařizoval řád ústavu, to stihnou. Přestalo sněžit, nebe prozářené měsíčním svitem bylo bleděmodré s bílými, líně se vlekoucími oblaky. Vrátný otevřel závoru, popřál jim dobrou noc a Matěj za moment zastavil před budovou, kde bydlela. Pomohl jí vystoupit a chtěl se rozloučit, ale Sofie ho předešla: „Děkuji, že jste pro mne přijel. Byla to moc příjemná cesta. Těším se, že se ráno potkáme v bazénu, Matěji.“ Podala mu ruku, nedovolila mu pomoci jí s taškou, usmála se a zmizela za dveřmi.

Matěj nemohl dlouho usnout. Promítal si celou cestu, vybavoval si každý její pohled, úsměv, a zdálo se mu, že ještě cítí

i její vůni. A uvědomil si, že se mu na ní ještě něco líbí: pevný, suchý stisk její drobné dlaně. Těšil se na ráno, na ženu, kterou skoro neznal, a doufal, že je v čem pokračovat. Nemyslel si, že je to ze Sofiny strany jen flirt. Ale co její rodina? A uvědomil si, že mu při rozloučení poprvé řekla Matěji.

Také Sofie už se vzpamatovala z pro ni příliš rychlé jízdy na zledovatělé silnici plné zatáček a přemýšlela, čím ji Matěj zaujal.

Byl to určitě celkový dojem z cesty a jejich blízkosti, napětí, ne nepříjemné, vyvolané rychlou, ale přesto bezpečnou jízdou, Matějův nevztíravý, ale viditelný zájem o její život, kouzlo mrazivé noci, Mozartova hudba, jeho vyprávění, které nenudilo, příjemný hluboký hlas, suverenita, které si všimla již dřív, ale zároveň skoro chlapecký ostych, který cítila a byl jí milý. Představa dalších dnů, kdy se budou potkávat, ji přitahovala.

Čas, který zbýval do Vánoc, ubíhal rychleji, než by si přáli. Navíc většinou neměli možnost se potkávat ani odpoledne nebo večer, často jeden nebo druhý jeli domů a vraceli se až ráno. Ale každé setkání, krátké posezení u kávového automatu, společná cvičení v tělocvičně nebo posilovně, ukazovalo sympatie, které jeden pro druhého měli. Když se loučili před odjezdem na svátky domů, popřáli si krásné Vánoce a brzké shledání hned po Novém roce. Sofii čekaly ještě dva měsíce rehabilitace, Matěje dva týdny. Věřil, že mu pomohou ujasnit si perspektivu jejich vztahu.

Matěj a ženy

Navazování vztahů se ženami bylo pro Matěje dlouho směsí touhy i bázně z odmítnutí. Nepatřil k mužům, kteří snadno a přímočaře „jdou na věc“. Dokonce měl dojem, že v tom směru přenechává iniciativu ženám. Teta mu jednou řekla, že se sám

nemusí ani snažit, že prostě ženy přitahuje. Také říkala, že se velice snadno zamiluje, vzplane a spálí za sebou mosty bez ohledu na následky. Tím prvním si nebyl úplně jist. S druhým tetiným míněním vůbec nesouhlasil: řekla mu to s výčitkou potom, co před mnoha lety rozbil rodinu, protože se zamiloval do dívky, která mu dávala velmi zřetelně najevo své sympatie. Bylo to v době, kdy na něj měla jeho žena málo času, protože dokončovala náročné dálkové studium organické chemie.

Občas přemýšlel, co ovlivňovalo jeho chování, sympatie nebo antipatie k ženám, a jak to bylo iracionální, nebo dokonce hloupé.

Neměl v tom vzor v otci; zemřel, když mu bylo sedm. Dokázal si jej zapamatovat jako laskavého tátu, ale ne jako rádce ve vztahu k ženě, snad kromě toho, že mu vštípil, že „k holčičkám a ženám se vždycky chová pěkně“. A moc mu v té věci nepomohl ani strýc, mámin bratr Mirek, který se stal po tátově smrti jeho a bratrovým poručíkem. Matěj k němu odjakživa vzhlížel a měl ho rád. Byl pro něj vzorem mužnosti a odvahy, také proto, že byl automobilový závodník. Ve svém kabrioletu BMW 327 závodil do vrchu, jezdil různé soutěže, tahal lyžaře kolem Ještědu. Jedno takové kolo projel i s Matějem a jistě to byl jeho styl jízdy, který si zapamatoval, a když začal sám řídit, snažil se ho napodobit. Strýc závodil i na motorce. Za různá vítězství měl doma spoustu plaket a pohárů, které Matěj jako kluk obdivoval. Ale hlavně Mirek nikdy nezkazil žádnou legraci. A taky nenáviděl komunisty. Když bylo Matějovi asi čtrnáct, bral ho s sebou na dobrodružné noční toulky po družstevních polích. Zatloukali ocelové tyče do obilí, aby zničili sekací mechanismy kombajnů. Také strhávali dráty městského rozhlasu, aby nemohl vyzývat k sobotním brigádám a donekonečna přehrávat stupidní budovatelské písničky. Bylo to to nejmenší, co mohli dělat proti nenáviděnému režimu.

Hloupé? Naivní?

V té době se ho strýc často s trochou dobrosrdečného posměchu, který Matěje přirozeně šval, ptal, jestli už má nějakou holku, a dodával: hlavně ať není z bolševické rodiny. Tak dalece své přítelkyně nikdy nezkoumal, ale zařekl se, že s komunistkou nikdy nic nebude mít, nejen pro strýcovu poznámku, ale asi proto, že komunisti zavřeli maminku. Jednou nebo dvakrát té zásady litoval. Ale neporušil ji ani tehdy, kdy seděl s jednou z nejhezčích dívek z podniku, o kterou měl zájem každý Matějův kolega. Bylo to pozdě v noci po podnikovém večírku na lavičce v parku, jen idiot by neviděl, co by mohlo následovat. Matěj jí řekl, že se mu moc líbí – což byla pravda –, ale že má zásadu, kterou dodržuje, a když jí vysvětlil, jakou a proč, políbila ho na tvář, řekla mu, že je to škoda, že je zvláštní, ale fajn, a nechala se doprovodit domů.

Tehdy, když si ho strýc jistě bez zlého úmyslu dobíral, žádnou dívku skutečně neměl. Stresovalo ho to čím dál víc a prohlubovalo jeho nejistotu. Erotické zážitky však měl už od dětství. Matějovi rodiče hned po válce vzali do bytu paní Schrammovou s dvěma dospívajícími dcerami. Pan Schramm, voják wehrmachtu, se jim nevrátil z Ruska. Matěj dívky často vídal ve spodním prádle, vlastně jen v kalhotkách, podprsenky nenosily, někdy dokonce i nahé, jak se spolu kočkovaly a někdy si tak hrály i s ním, a tak brzy poznal rozdíly mezi jejich a svým tělem. Jemu nebylo ani devět, mladší z dívek bylo třináct a starší patnáct, když odjely za příbuznými do Západního Německa. Už je nikdy neviděl. Jejich křestní jména zapomněl, ale dlouho si připomínal jejich těla.

Dobře si pamatoval i na jednu návštěvu rodinných přátel. Přišli s dcerou Ivankou, právě slavila deváté narozeniny, jemu bylo sedm, a po večeři je uložili spolu do postele. Když zhasli, dala mu pusku na tvář, vzala ho za ruku a on cítil něco, co tehdy

nedovedl popsat; bylo to velmi neznámé, tělesné, příjemné. Po únoru 48 emigrovali a ani o Ivance už nikdy neslyšel.

V patnácti, při mazlení se spolužačkou, která nepatřila mezi upejpavé a sama ho pozvala na schůzku, zjistil, že se jí nedotýká jen rukama. Najednou ho odstrčila. „Necháme si to na příště.“

Příště nebylo a její odmítnutí si dlouho bolestně pamatoval. Mnohem později mu doktor Plzák vysvětlil, že ona, právě proto, že „šla s každým“, ho odmítla, protože před ním se styděla. „Nechtěla vám ublížit, a určitě nebyla tak odsouzeníhodná, jak jste si o ní mysleli.“

Na opravdové milování si musel ještě několik let počkat. Dostal jej jako dar, naprosto nečekaný, od velmi hezké mladé herečky, se kterou se potkal u společných přátel. Z návštěvy odcházeli pozdě v noci náhodou spolu a Matějovi se zdálo, že by bylo neslušné nenabídnout jí doprovod. Bydlela u vinohradské vodárny, kde v dětství měla byt i jeho rodina. O byt a všechno, co v něm bylo, přišli, když v létě 1950 zatkli Matějovu maminku. Nikdy se tam už nesměli vrátit a nic nedostali zpět; něco rozkradli estébáci, otcovu rozsáhlou knihovnu prý dostala Národní knihovna a sbírku obrazů předních českých malířů Národní galerie. Kam zmizela většina rodinných památek, maminčiny šperky a hlavně to nejdůležitější, téměř kompletní otcův archiv s korespondencí a deníky mapujícími celý jeho život, se nikdy nedozvěděli.

„To od vás bude hezké, ale určitě bych to zvládla i sama...“

„To jistě ano, ale jestli vám to nevadí, rád vás doprovodím.“ Když vyšli z domu, zavěsila se do něj se samozřejmostí, kterou nečekal, ale určitě mu to nebylo nepříjemné. Pomalu šli temnými ulicemi, snad vůbec nesvítily pouliční lampy, jak ovšem tenkrát bylo časté, elektrinou se šetřilo pro továrny. Skoro mlčky došli před její dům.

„Jestli nespícháte a nevadilo by vám vypít si se mnou sklenku, ráda vás pozvu.“ Matěj cítil, jak jej zalilo horko ostychu. Nenapadala ho žádná odpověď, styděl se, že se chová jako trouba. Mezitím odemkla domovní dveře, vzala ho za ruku a vešla do domu. Byt měla zařízený s mírou vkusu a elegance, jakou znal z bytů příbuzných a přátel, takže v něm okamžitě navodil atmosféru klidu a pohody. Všechno, co pak řekla, co odpovídal, jak se k sobě přiblížili, dotkli, svlékali se, jak nemotorně rozpínal knoflíčky její halenky, háček podprsenky, jak mu nenásilně pomáhala, jak voněla do té doby pro něj neznámou, dráždivou vůní, jak se s ním pak něžně a určitě navždy rozloučila, všechno to bylo zahaleno mlhou překvapení, naplněné touhy i poznáním, že se mu dala s vědomím, že ještě nikdy neměl ženu doopravdy. Žena, která mohla mít, koho by chtěla... Dala mu víc než jen zatím nepoznané nádherné okamžiky, zbavila ho nejistoty a strachu z odmítnutí...

Čtrnáct dní, ve kterých chtěl Matěj zjistit víc podrobností o Sofiině manželství, a tedy o šanci na pokračování jejich vztahu, mu odpověď nedalo. Tušil sice, že není ideální, ale to nemuselo nic znamenat. Na druhou stranu cítil, že každé jejich sebekratší setkání je jiné, než když se jen náhodně potkají dva pacienti. Oba se snažili být spolu tak často, jak to jen šlo. Věděl, že kdyby jí byl lhostejný, nebylo by tomu tak. Také by mu asi nevyprávěla podrobnosti o své práci. Zaujalo ho, že se věnuje koučinku manažerů firem z různých oborů. Učí je, jak zvládat náročné stresové situace. Využívá k tomu speciální testy, které její firma koupila od přední americké společnosti zaměřující se na přípravu vrcholových manažerů.

„Sofie, budu se moc těšit, že až se vrátíte domů, uvidíme se. Mohl bych vás pak pozvat třeba na kafe? Zavoláte mi?“

„Ráda. I já se budu těšit. Taký už bude teplo...“ dodala tak, že to v něm vzbudilo příslib toulek parkem v teplých večerech.

„Ano, už bude skoro jaro.“ Věděl, jak pomalu se čas do jejich příštího setkání povleče. Že mu zavolá až za několik dlouhých týdnů, však netušil. A sám volat nechtěl.

Nádherným, sluncem protepleným březnovým odpolednem, které se okny dralo do rozlehlého pokoje Matějova mlýna, se ozval mobil. Nechtělo se mu telefon brát, zpřesňoval plán na vestavbu druhé, velké koupelny v patře, ale přece jen se podíval na displej: Sofie! „Haló, dobrý den, tady Sofie. Konečně mne propustili z léčení, jsem doma, ale za chvíli jedu

do Prahy. Je krásně, a tak mě napadlo, jestli nemáte čas na domluvenou kávu?“

„Sofie, moc rád vás slyším, je báječné, že voláte! Jsem na mlejně, jestli by to ale šlo, rád bych vás pozval zítra na oběd,“ vyklopil překotně, rozradostněn jejím zavoláním, na které týdny čekal. Napadlo ho, že kávu si domluvili opravdu dávno. Sofie neodpovídala hned, cítil z toho určité zklamání, a možná také netrpělivost, jako by se už nemohla dočkat, až se zase uvidí, ale trvalo jen malou chvíli, než se dohodli, že příští den půjdou na oběd do pizzerie Venezia v Anglické, kam měli ze svých kanceláří oba blízko.

„Zjistím, co mne čeká v kanceláři, a zavolám, v kolik můžu přijít,“ slíbila.

„Ano, budu se na vás moc těšit,“ odpověděl po pravdě.

Matěj neměl v úmyslu vracet se do Prahy, ale to, že se zase uvidí se Sofií, změnilo jeho plány. Odvolal ranní schůzku s řemeslníky a odjel ještě večer domů. Napadlo ho, že by ji pozval na večeři, ale to se mu tak narychlo nezdálo vhodné. Neviděl ji od chvíle, kdy se s ní koncem ledna rozloučil, ale nebyl den, aby na ni nemyslel, aby si ji nevybavoval, aby si nepředstavoval, jak si povídají, jak spolu jdou do divadla, na výstavu, na večeři. Netušil, co dělá, jestli si vzpomene, nechápal, proč nezavolá, ale kdykoliv si připomenul, že na hory jela s dětmi bez manžela a že o něm nikdy nemluvila, a promítl si jejich setkávání v rehabilitačním ústavu i jízdu z jejího domu na Slapy, evidentní vzájemné sympatie, neztrácel naději. Nemyslel si, že by neměla podobné pocity jako on, ale bylo mu jasné, že její situace je naprosto jiná: on je sám, nemusí na nikoho brát ohledy, ona je vdaná, vázaná a svázaná ohledy, které jen mohl tušit. Aby zavolal sám, ho napadalo každý den, ale měl za to, že dohoda byla jasná: Sofie zavolá, až se vrátí z rehabilitace.

Sofiny pocity byly podobné. I ona vzpomínala na okamžiky v autě cestou z domova na Slapy, které na ni působily radostným a trochu magickým dojmem, na to, jak se těšila na každé setkání, které oba prodlžovali, jak to vůbec bylo možné, na jeho nikdy ne nudné povídání, na barvu jeho hlasu, na vůni, kterou si spojovala jenom s ním, na oči, které se na ni dívaly – s láskou? – zdálo se jí. Uvědomovala si, že ho má plnou hlavu, a nechtěla se tomu bránit. Nemohla pochopit, že jí nevolá. Svěřila se se svým zmatkem kamarádce Ivě. „Zapomeň na něj! Pro něj to byl lázeňský románěk.“ Ale tomu nemohla uvěřit, intuitivně cítila, že Matěj není typem lovce, že jeho chování není hra. Nedotkl se jí, o nic se nepokusil, ale jeho zájem cítila naprosto hmatatelně. Přesto si říkala: vrať se na zem.

Mlejn

Do starého mlýna, postaveného už v roce 1704, kterému nikdo neřekl jinak než mlejn, vzal děda Matěje poprvé na podzim roku 1945. Po válce se stal jeho národním správcem. Když se tam jel podívat poprvé, už v červnu, slepice ve stodole, kterým němečtí majitelé prchající před rabujícími vojáky a Revolučními gardami nasypali spoustu obilí a do koryt nalili vodu, byly ještě živé a nezubožené. Stačilo pustit vodu na turbínu, transmise se rozeběhly, z korečkových dopravníků se začalo sypat zrní na mlýnské stolice a mohlo se začít mlít... Provoz ale začal až v srpnu, když komise udělala inventuru strojního inventáře, skladovaného zrní a mouky. Matějovi prarodiče si zařízení všech obytných místností včetně kuchyně přivezli ze svého pražského bytu.

Od té doby tam Matěj s Jirkou, o dva roky mladším bratrem, prožil každý rok aspoň část prázdnin a mnoho krátkých víkendů, díky dědovi vždycky plných dobrodružných zážitků

a rošťáren, pro které ovšem babička většinou neměla porozumění. Děda učil vnuky řezat dříví, napřed obloukovkou, později dlouhým kaprem, vysvětlil, co to je šraňk, a že když ho pila nemá pořádně udělaný, plát se dusí ve dřevu. Také museli chodit do lesa sbírat šišky a chrastí, chodili na houby a borůvky, obraceli seno na zahradě a přehazovali obilí, aby doschlo, nezplesnivělo a dalo se dobře umlít, ale dělali to rádi. Děda měl vždy po ruce nějakou odměnu nebo zajímavou příhodu, někdy opakovanou, ale vždycky ji poslouchali s neutuchajícím zájmem. Matěj však měl nejraději sekání dřeva. Nejdřív se naučil malou sekerkou našťípat třísky na zátop, dračky jim děda říkal. Nikdy nezapomněl dědovo napomenutí, když se díval, jak děda štípá velké špalky, a poleno ho bolestivě praštilo do holeně: „Nefňukej! Kluci nebrečej! A pamatuj si, je lepší dívat se sráči na prdel než sekáči na sekeru.“ Později předával to, co ho děda naučil, svým dětem, i s příslušnými průpovídkami. Babička poučovala jinými radami: „pořádně si utírejte obličej, ať nedostanete lišej“, „nehraj si s přirozením, nebo ti zčerná“, a když to nepomáhalo: „kdo si hraje s přirozením, tomu upadne“. Její zdůrazňování, že „maso je špunt, polívka grunt“ si později vysvětloval jako z nouze ctnost, protože v padesátých letech bylo maso nedostatkové zboží, o porcích dnešní velikosti se nedalo mluvit; ovšem kuřata měli svoje, jednou do roka byla zabíjačka a u sousedů chovali králíky. Teprve daleko později si Matěj uvědomil, že babička byla generál, kterému děda neodmlouval, ale nakonec všechno udělal tak, jak si sám předsevzal. Babičku měl Matěj samozřejmě rád, ale dědečka miloval. Uvědomil si to daleko později, když si pro sebe definoval rozdíly mezi mít rád a milovat. Vysvětloval si, že v „mít rád“ je víc rozumu, v „milovat“ víc citu, emocí a lásky.

Rozlehlé mlýnice, s mnoha tajemnými zákoutími, násypkami, kam se dalo pohodlně schovat, a podobnými skrýšemi,

byly vhodné na různé hry; dědovi nevadilo, že mlejn je často plný dětí. Břeh rybníka nad mlejnem byl porostlý hustým lískovým stromovým, ve kterém kluci, ukryti před porybným, chytali na udičky ryby, sbírali chrousty a sprádali své klukovské plány. Do lesa s pískovcovými skalami a několika hlubokými jeskyněmi, kam se odvažovali nejprve jen váhavě, hlavně proto, že krajem šly pověsti, že se v nich ukrývají esesáci, vlasovci a tuláci, chodili na dobrodružné výpravy. Nikdy nikoho nepotkali, ale jejich fantazie jim malovala, že kdyby šli dál, našli by rozsáhlé prostory jeskyní a chodeb pod zámkem přinejmenším plné zbraní. Ty skutečně nacházeli ve vodě nedaleko břehu rybníka a pak v bahnitých tůňkách za ním. Každý kluk měl nějaké zásobníky s flakovými náboji, v jejichž hilznách, jak zkušeně říkali nábojnicím, byly sáčky se střelným prachem. Někdo našel pancéřovou pěst a ti nejstarší měli i střelné zbraně; to do té doby, než přijeli vojáci a policie a všechno zabavili. Ze všech děl, které se povalovaly spolu s obrněnými vozidly kolem silnic, už dřív vojáci odstranili závěry. Byl opravdu zážrak, že se nikomu nic vážného nestalo, až na syna učitele a kostelního varhaníka, kterému rozbuška flakového náboje utrhla dva prsty...

Do místní školy šel Matěj od čtvrté třídy, potom co zavřeli maminku a děda s babičkou si jej a bratra Jirku vzali k sobě, aby neskončili v dětském domově. I v dospělosti jezdil do mlejna tak často, jak to jen šlo, i když už natrvalo žil v Praze. Měl rád mnoho míst, kde bydlel, ta však postupně opouštěl, často nedobrovolně, se smutkem a nerad, ale do mlejna se mohl kdykoliv vrátit, nalézt tu klid a pohodu a načerpat novou energii. Vždycky když tam jel, už cestou mizely všechny starosti. A jakmile se za Mladou Boleslaví na okamžik objevil vlevo Bezděz a za chvíli před ním Ještěd, krásná hora, kterou dotvářel vysoký kužel hotelu a televizního vysílače architekta

Hubáčka tak citlivě, jako by tam byl od nepaměti, cítil, jak se začíná jakoby zevnitř usmívat...

Mlejn si zamilovali i všichni, na kterých mu záleželo. Stojí už přes tři sta let pod hrází osmihektarového rybníka v malebné podještědské krajině. Je to mohutná barokní roubená stavba, postavená hrabětem Franzem Clam-Gallasem. Dvacet metrů dlouhá a deset metrů široká budova se delší stranou přimyká k tělesu hráze. Z pohledu od rybníka se zdá být přízemní, ale teprve když chce návštěvník vejít hlavním vchodem, musí překonat prudký zlom terénu a sejít do přízemí pod úroveň hráze, a tak zjistí, že nad hrází je už první patro. V celé mohutnosti se stavba ukáže z čelního pohledu, ze kterého je vidět roubené přízemí s podstávkami, roubeným patrem a štítem ze širokých prken. Vysoká sedlová střecha s úzkým vikýřem skrývá další dvě podlaží. V čelní štítové stěně je jedenáct dvoukřídlých oken dělených postaru na šest tabulek, s bíle natřenými rámy a šambránami. Okna se i v noci zřetelně odrážejí od hnědočerně natřených trámů roubení a prken štítu. Na Vánoce se večer rozsvěcují světla za všemi okny, i ve mlýnicích, které jsou obývány leda kunami. To, zejména když je sníh, dotváří kouzelnou zimní atmosféru. Zadní štítová stěna je obrácená k potoku, který poháněl turbínu vodou z rybníka. Když se vyšlape po dřevěném schodišti až do čtvrtého podlaží, je jimi vidět nalevo za potokem rybník, na jeho vzdálenějším břehu bílá kaplička a za ní louky stoupající k lesu.

Na břehu potoka se tyčí ohromné olše, na zahradě čtyři břízy, které už stejně jako olše přerostly vysokou střechu. Matěj je jako malé kmínky přivlekl z louky za rybníkem zarůstající náletovými dřevinami a vysadil je na radu souseda, aby vysušovaly vodu, na které mlejn vlastně stojí. Třešeň, kterou zasadil, když byly jeho děti ještě malé, rodila ty nejsladší a největší chrupky, ale jahody a zeleninu už dávno nepěstovali, neměl